

Harta 2014

Eesti Koostöö Kogu seirab tähelepanelikult Eesti pikaajalist arengut mõjutavaid ja valitsusväliste organisatsioonide võrgustiku poolt oluliseks peetavaid teemasid, töötades neis valdkondades huvigruppe kaasates välja analüüse, ettepanekuid ja poliitikasoovitusi.

Oma seitsme tegevusaasta vältel on Eesti Koostöö Kogu tõestanud, et järjekindel tegevus viib sihile. Sihtasutuse kirjastatavast Eesti inimarengu aruandest on saanud laiemale avalikkusele oodatuid ja mõjukaim ühiskondlikke protsesse süvitsi lahkav analüüs. 2008. aastal Eesti Koostöö Kogu Harta foorumil sõnastatud vajadus töötada välja pikaajaline hariduspoliitilisi eesmärke seadev elukestva õppe strateegia on sihtasutuse vedamisel ja kaasabil saanud strateegilise riikliku arengukava staatuse. Eesti erakondadele tugineva esindusdemokraatia usalduskriisi haripunktis asus Eesti Koostöö Kogu vedama Rahvakogu protsessi, mis tänaseks on andnud unikaalse ja rahvusvahelist tähelepanu pälviva, arutleva demokraatia vaimus kaasavat õigusloomet võimaldava meetodi ning teisalt toonud umbusu ja eelarvamuste kiuste kaasa reaalsed muutused erakondade tegevust ja valimiskorraldust reguleerivates seadustes.

Need ja mitmed teised sihtasutuse saavutused poleks sündinud ilma kõigi huvitatud isikute, sealhulgas Harta osaliste osaluse ja panuseta. Eesti Koostöö Kogu on tõestanud oma elujõulisust erinevaid seisukohti ja huve esindavate ühenduste koondamisel ning Eesti ühiskonna tulevikku teenivate lahendusteni jõudmisel. Just sellisena näeb Eesti Koostöö Kogu oma ühiskondlikku rolli ka edaspidi.

Sisu ja siht

Eesti Koostöö Kogu tegutseb jätkuvalt selle nimel, et Eesti tulevikku mõjutavad pikaajalised otsused sünniks avalikult, võimalikult laiale ühiskondlikule alusele tuginedes ning parima kodumaise ja rahvusvahelise akadeemilise teadmise toel. Selleks kohtleb sihtasutus võrdväärse usalduse ja lugupidamisega lisaks Harta osalistele kõiki oma avaliku võimu, ettevõtlusringkondade, akadeemiliste õppe- ja teadusasutuste, tööturu osapoolte ja vabakonna mõttekaaslasi ja partnereid. Eesti Koostöö Kogu sihiks on kindlameelselt edenev Eesti; ühiskond ja riik, kuhu sündimist ja kus elamist võiks igaüks kogu elukaare vältel käsitleda lotovõiduna. Sihiks on kestlik, globaalsetele ja regionaalsetele kriisidele vastu pidav ning kõiki tema käsutuses olevaid ressursse targimal kujul kasutav riik. Sihiks on tegus ja demokraatlik kodanikuühiskond kui aktiivne ja konstruktiivne osaleja parimate lahendusteni jõudmisel.

Tegevusvaldkonnad

Eesti Koostöö Kogu on seisukohal, et Eesti iseseisvuse taastamise järel valitud kurss ühiskonna ja riigi uuendamiseks õigusriigi, üldtunnustatud vabaduste ja demokraatia alusmõtete toel oli õige. Ometi ei tähenda see, et kõik siirdeühiskonnale edu toonud lahendused võiksid niisama edukalt toimida ka kasvanud ressursside ja avaramate valikutega üha nõudlikumas keskkonnas. Eesti kestlik ja tasakaalustatud areng sõltub üha vähem üksiklahendustest, kuitahes õnnestunud need ka ei oleks. Selle asemel vajab Eesti suuremat pilti arvestavaid, ühiselt välja töötatud lahendusi, kus otsuste langetamise protsessil on ühiskonna sidusust soodustav toime. Harta 2014 sihte täites annab Eesti Koostöö Kogu sellesse oma sisulise panuse. Sihtasutuse eelneva kogemuse toel koondab Eesti Koostöö Kogu oma tähelepanu kolmele Eesti tasakaalustatud arengu võtmevaldkonnale ning kutsub kõiki Eesti tulevikust hoolivaid organisatsioone panustama vajalike kokkulepete ettevalmistamisse ja elluviimisse.

Uuenev avalik haldus

Eesti Koostöö Kogu on seisukohal, et Eesti riigi igapäevane haldus vajab nii keskvõimu kui kohalikul tasandil muutusi, mis lähtuvad demograafilise ja majandusliku olukorra tegelikkusest, tehnoloogia ja ruumi mõiste muutumisest ja ühiskonna vajadustest. Selleks viib sihtasutus lõpule riigipidamise kava – uuringute ja analüüside ning neist välja kasvavate ettepanekute ja poliitikasoovituste paketi Eesti halduskorralduse parandamiseks, sealhulgas riigi ja kohaliku võimu ülesannete ja rahastamise mõistlikuks ümberkorraldamiseks ning Eestile kui tervikule tugineva koostöö edendamiseks.

Hool demokraatia tervise eest

Eesti Koostöö Kogu on seisukohal, et traditsioonilise esindusdemokraatia mudel ei tööta 21. sajandi üha tempokamalt muutuv infoühiskonnas enam parimal võimalikul viisil, sest aktiivsetel kodanikel ja nende ühendustel napib vahetuid võimalusi mõjutada poliitilisi otsuseid neljal-viiel valimistevahelisel aastal. Võõrandumise vältimiseks ja Eesti demokraatia tervise hoidmiseks tuleb leida otsuste tegemise viise, mis tagaksid osalus- ja esindusdemokraatia tulemusliku koostoime. Selleks jätkab sihtasutus Rahvakogu kui ühisloome- ja dialoogikeskkonna arendamist ning rakendab seda kodanikuharidust ja rahvaalgatust edendava meetodina nii riigi kui kohaliku võimu tasandil.

Sisuline sotsiaalpartnerlus

Eesti Koostöö Kogu on seisukohal, et tervet ühiskonda puudutavate ja möödapääsmatute sotsiaalreformide (pensionid, tööõnnetuskindlustus, lastetoetused, tervise-edendus jne) ettevalmistamine ja elluviimine saab sündida vaid õigeaegse ja kõiki osapooli kaasava ühiskondliku arutelu käigus. Praegusel hetkel puudub Eestis esinduslik ja osaliste poolt tunnustatud foorum seesuguste debattide läbiviimiseks, mistõttu osaliste koostöös napib usaldust, saavutatakse soovitud paremat lõpptulemus ning halvimal juhul hakatakse reformi eesmärkidele vastu töötama või neid reforme tagasi pöörama. Olukorra muutmiseks käivitab sihtasutus valitsusvälise sotsiaalpartnerluse keskmene sisulisi dialooge partnerite jaoks oluliste reformide käivitamiseks, ning koos sellega arvestatava dialoogikaaslase valitsusele nende reformide ettevalmistamisel.

Läbi arutatud Eesti Koostöö Kogu Harta foorumil 11. juunil 2014 Tallinnas.

Vastu võetud Eesti Koostöö Kogu nõukogu koosolekul 20. juunil 2014 Tallinnas.